

Gdańsk 08.11.2024

Prof. dr hab. Mariusz Białecki
Wydział Rzeźby i Intermediów
Akademii Sztuk Pięknych w Gdańsku

Recenzja rozprawy doktorskiej zatytułowanej „Przestrzeń Gestu” oraz dorobku artystycznego Pani magister Marcjanny Wysockiej pod promotorstwem prof. Jerzego Fobera sporządzona w związku z przewodem doktorskim w dziedzinie sztuki w dyscyplinie: sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki realizowanym w Instytucie Sztuk Plastycznych w Cieszynie na Wydziale Sztuki i Nauk o Edukacji Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

INFORMACJE PODSTAWOWE O DOKTORANTCE

Marcjanna Wysocka

Wykształcenie

2013 - Absolwentka Liceum Plastycznego w Zespole Szkół Artystyczno-projektowych w Tarnowskich Górach, specjalność: Architektura wnętrz.

Absolwentka Instytutu Sztuki Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie. W 2016 r. zrealizowała w pracowni ceramiki dr Katarzyny Handzlik dyplom licencjacki na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych, specjalność: Rzeźbiarskie kształtowanie przestrzeni.

W 2018 r. obroniła dyplom magisterski w pracowni rzeźby prof. Jerzego Fobera na kierunku Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych.

Równocześnie w 2018 r. ukończyła studia pierwszego stopnia na kierunku Malarstwo i projekty interdyscyplinarne. broniąc dyplomu malarskiego w pracowni prof. Elżbiety Kuraj i dra hab. Krzysztofa Dadaka połączonego z aneksem z rysunku w pracowni dra Marka Głowackiego. 2018 - Uniwersytet Śląski w Katowicach. Instytut Sztuki w Cieszynie dyplom magisterski w pracowni rzeźby prof. Jerzego Fobera, kierunek: Edukacja artystyczna w zakresie sztuk plastycznych, specjalność: Rzeźbiarskie kształtowanie przestrzeni. Od 2018 r. doktorantka w pracowni rzeźby prof. Jerzego Fobera w Instytucie Sztuk Plastycznych Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie.

Bierze udział w wystawach, sympozjach, plenerach w kraju za granicą tj. Biennale Rysunku w Skopie, Plener rzeźbiarski w Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku, Międzynarodowy Jesienny Salon Sztuki w Ostrowcu Świętokrzyskim. W latach 2018-2019 autorka artykułów na portalu internetowym Kulturalne Media w dziale Sztuka i Teatr. W czasie studiów doktoranckich wraz z innymi doktorantami pełniła funkcję kuratora Galerii 366 w Instytucie Sztuki w Cieszynie.

Działalność dydaktyczna

2019-2020 - Katolickie Liceum Ogólnokształcące, praca na stanowisku nauczyciela wiedzy o kulturze.

2019-2022 - Katolicka Szkoła Podstawowa, praca na stanowisku nauczyciela plastyki.

2019 - Warsztaty grafiki warsztatowej, Twórcze Spotkania Artystyczne, Woźniki Śląskie.

2019-2021 - Uniwersytet Śląski w Katowicach, Instytut Sztuk Plastycznych w Cieszynie. prowadzenie zajęć modułów: Rzeźba. Kompozycja rzeźbiarska.

2019-2024 - Uniwersytet Śląski w Katowicach. Instytut Sztuk Plastycznych, prowadzenie zajęć modułu: Twórcze działania w przestrzeni na kierunku Projektowania Gier i Przestrzeni Wirtualnej.

2021-2022 - Uniwersytet Śląski w Katowicach. Instytut Sztuk Plastycznych w Cieszynie, współprowadzenie zajęć z malarstwa, Uniwersytet Trzeciego Wieku.

2022-2024 - Niepubliczna Szkoła Podstawowa Jonatan w Bielsku-Białej, praca na stanowisku nauczyciela plastyki, grafiki warsztatowej – ceramiki.

Działalność wystawiennicza

OSTEN BIENNIAL OF DRAWING, Macedonia, Skopje, wystawa zbiorowa, 2018.

Galeria Sztuki Współczesnej Inny Śląsk w Tarnowskich Górach, wystawa indywidualna, 2018.

Galeria Kultury w Woźnikach Śląskich, wystawa indywidualna, 2018.

28 Ogólnopolski Przegląd Malarstwa Młodych PROMOCJE, Galeria Sztuk w Legnicy, 2018.

PROMOCJE 2078. wystawa zbiorowa, Galeria Ratuszowa, Muzeum Historyczne w Lublinie, 2018.

Wystawa zbiorowa, Muzeum Regionalne w Jaworze, 2018.

III Ceramiczna Noc Artystyczna, wystawa zbiorowa, 2018.

Najlepsze dyplomy Instytutu Sztuki, Uniwersytet Śląski, Galeria 36.6, 2018.

TĘDY. wystawa zbiorowa doktorantów Wydziału Artystycznego Instytutu Sztuki w Cieszynie, Galeria 36.6, 2019.

Noc Muzeów. Muzeum im. Gustawa Morcinka w Skoczowie, Wystawa Zbiorowa, 2019.

DYPLOMY WYBRANE. Wystawa zbiorowa, Uniwersytet Śląski, Instytut Sztuki, Galeria 36,6, 2019.

XX Festiwal Sztuki Wysokiej w Bytomiu Nieustannie, główna nagroda w konkursie, 2019.

Redefinicja Malarstwa, wystawa zbiorowa w Muzeum Sarkandra w Skoczowie, 2019.

Kwestia Czasu, Muzeum Miejskie w Siemianowicach Śląskich, międzynarodowa wystawa zbiorowa. 2020.

Pandemia, Sztuka w czasach zarazy, wystawa Zbiorowa, Stowarzyszenie Pinata. 2020.

Wejherowskie Centrum Kultury, Biennale Malej Formy Ceramicznej, wystawa pokonkursowa, Galeria Filharmonii Kaszubskiej, 2020.

Spotkania, wystawa indywidualna, Dom Kultury im. Walentego Roździeńskiego w Koszęcinie, 2020.

Najwyższa forma nadziei, wystawa indywidualna, Galeria De-Ka w Woźnikach Śląskich. 2020.

Rozwijamy skrzydła, wystawa Zbiorowa w Galerii Sztuki Współczesnej

Przytyk w Tarnowskich Górach, 2021.

Ogólnopolskie Biennale Rysunku, wystawa zbiorowa w Galerii Sztuki Współczesnej we Włocławku, 2021.

15 Międzynarodowy Jesienny Salon Sztuki, Galeria Biura Wystaw Artystycznych w Ostrowcu Świętokrzyskim. 2021.

Uczyć, Miejska Biblioteka Publiczna im Górnickiego GALERIA KSIĄŻKI w Oświęcimiu, Galeria przechodnia, wystawa indywidualna. 2021.

Mask over the mask, wystawa międzynarodowa Zbiorowa (kuratorzy: Ruggero Maggi, Gianni Romeo. Lucia Spagnuolo e Pier Roberto Bassi) Castel Mella, Brescia, Włochy, 2021.

Send me your light, wystawa międzynarodowa zbiorowa (kuratorzy: Dorte Schmidt, Edeltraud Hennemann) Lichthof Kunstfabrik Bremen. Niemcy, 2021

International Exhibition for 200th anniversary of Dostoevsky wystawa międzynarodowa zbiorowa (kurator: Alevtina Grinmiris) Saint Petersburg, 2021.

You. Me.We.All believe in Fluxus. wystawa międzynarodowa zbiorowa on-line (kurator Peter Schubert), 2021.

Happy Happening Joseph Birthday, wystawa międzynarodowa zbiorowa (kurator Reiner Wieczorek), Galeria Kollektiva, Kassel, Niemcy, 2021.

TRANSMUTACJE'22. Festiwal Korespondencji Sztuk, wystawa zbiorowa, Galeria Sztuki Współczesnej Elektrownia w Czeladzi, 2022.

Przez portret, wystawa indywidualna, Iwonicz Zdrój, Galeria Pasaż. 2022.

Wystawa indywidualna, Galeria Sztuki Rymanów Zdrój. 2022.

(Nie)widoczne, wystawa indywidualna, Galeria Przytyk, Tarnogórskie centrum Kultury, 2022.

Obrazy XXIII Festiwalu Sztuki Wysokiej, wystawa Zbiorowa, Dom Kultury Wiktorii Kubisz Bielsko-Biała, 2022.

XXVIII Międzynarodowe Biennale Ekslibrisu Współczesnego, zbiorowa wystawa międzynarodowa, Malbork, 2023.

Wystawa zbiorowa w ramach XXIV Festiwalu Sztuki Wysokiej w Bytomiu Taka sytuacja, Stalowe Anioły. Bytom, 2023.

Livadi Of the Ephemeral VI, zbiorowa wystawa międzynarodowa, projekt w plenerze Photography Center of Thessaloniki, Thanassisa Raptisa. 2023.

Sun and Sea, zbiorowa wystawa międzynarodowa, Navadari Business Centre, Rumunia, kurator: Alexandru Serbanescu, 2023.

The War - what changed in the world and what changed in you?, zbiorowa wystawa międzynarodowa Associazione Culturale di Arti Visive, Włochy, 2023.

Sources of Strength, zbiorowa wystawa międzynarodowa, Stadtteilzentrum Weststadt, Hamm, Niemcy, 2023.

Inna działalność

Publikacja artykułów na portalu internetowym Kulturalne Media w dziale Sztuka Teatr.

Funkcja kuratora w Galerii 366 w Instytucie Sztuki w Cieszynie.

Współpraca z organizacją Śląskie Obrazy.

Udział w publikacji autorstwa prof. Jerzego Fobera, wydanej przez Instytut Sztuk Plastycznych w Cieszynie Rzeźba Niepublicznych Przestrzeni.

Ocena dorobku artystycznego i dydaktycznego

Otrzymałem do ręki dwopak „PORTFOLIO” i „PRZESTRZEŃ GESTU” w formacie kwadratu, zgrabnie i czytelnie zaprojektowany, materiał dokumentacyjny oprawiony papierową skuwką. Wszystkie materiały zawarte w dwupaku ze względu na zawartość artystyczną i werbalną są na dobrym poziomie z czytelną poetyką wrażliwością.

Biogram artystyczny pani Pani magister Marcjanny Wysockiej jest pokaźny i treściwy, w okresie czasowym od 2018 do 2023 roku brała udział w sumie w kilkudziesięciu wystawach indywidualnych i zbiorowych, krajowych i zagranicznych. Na uwagę zasługuje lista doświadczeń dydaktycznych w dziedzinie sztuki na wszystkich poziomach edukacji: od szkoły podstawowej, średniej, do tego należy oczywiście dodać prowadzone zajęcia na uczelni w ramach programu studiów doktoranckich aż do doświadczeń zdobytych na Uniwersytecie Trzeciego Wieku. Zarówno życiorys edukacyjny jak i sama twórczość doktorantki wyraźnie zaznacza jej obszar zainteresowań i działań. Na uwagę zasługuje fakt iż w roku 2018 pani Marcjanna Wysocka, jednocześnie obroniła dyplom magisterski w pracowni prof. Jerzego Fobera z zakresu rzeźby na kierunku Edukacji Artystycznej zatytułowany „**Kondycja ludzka**” oraz obroniła dyplom na kierunku Malarstwa, dopełniając całość aneksem z rysunku. Realizuje się twórczo jednocześnie w dziedzinie rzeźby, malarstwa i rysunku, niestawiając wyraźnych granic między nimi, można stwierdzić że miesza dziedziny, jak malarz kolory na palecie, uzyskując szlachetne tony.

W pracy twórczej charakteryzuje ją potrzeba eksperymentu, nie zatrzymuje się na jednej stylistyce, ma oczy szeroko otwarte, dokonuje trudnych decyzji, porusza się na krawędziach stylistycznych i warsztatowych. Sprawozdając czas opieki nad doktorantką promotor przewodu a wcześniej pracy magisterskiej prof. Fober zaznacza: „*byłem i nadal jestem pod wrażeniem rozwoju jej artystycznej osobowości*”.

Twórczość pani Wysockiej można podzielić zgodnie z kalendarzem edukacji na okres licencjacki, magisterski i doktorancki. *W realizacjach z tego czasu „Ciężar Pamięci”, „Szkice o Portrecie”, „Kondycja Ludzka” w centrum jej zainteresowań stoi człowiek, by go godnie sportretować szuka odpowiedzi w sferze metafor. Szuka desygnatu pamięci. Są to „żywe portrety” w zastygłej formie kamienia bez jego prawdziwej temperatury i ciężaru. To rzucone z impetem w przestrzeń kości losu.*

W czasie studiów doktoranckich powstaje kilka realizacji które są kontynuacją poprzednich poszukiwań w świecie metafor. Z tego okresu na dłuższe zatrzymanie zasługuje praca pt. „**Wzwyż**” (2019) - której kontekst, przesłanie śmiało można zaliczyć do tzw. sztuki zaangażowanej. To intrygująca próba zmierzenia się z ideą i problemami edukacji artystycznej i jej posłannictwem. Autorka podkreśla misyjność tego trudnego do zdefiniowania obszaru, w rezultacie swych przemyśleń - jest wymagająca - zawiesza poprzeczkę bardzo wysoko.

Ślady materii (2019) - To praca, gdzie jak pisze autorka „Czas znaczą śladami”. To test na wyobraźnię, praca ta przypomina mi zabawę ożywiania dziecięcą wyobraźnią kłębiastych form zachmurzonego nieba. Według założeń artystki wszystko może być początkiem niewiarygodnej historii. Nadaje nową tożsamość każdym śladom bytności. Na początku odczytywania dokumentacji, moją uwagę przykuła praca „**Pamiętnik**” (2021), jest ona materialnym wyrazem wspomnień, to ciekawy zestaw artefaktu ze współczesnymi środkami wyrazu. Stalowa blacha doskonale „imituje” toń wody, mamy tu do czynienia z wyraźną iluzją. Praca to wręcz magicznie zatrzymane

szczęśliwe dzieciństwo w kadrze pamięci. To projekcja obrazu przeszłości, testowania nie tylko szczelności starych łodzi, ale testowania szczelności pamięci i wspomnień.

„**Adresat niepoznany**” (2021), „**Niepamięć**” (2022) to cykle prac rysunkowych na papierze o charakterze impresjonistycznym, szkicowym, dotyczące uporczywego tematu - portretu człowieka. „**Przed chłodem**” (2022) to plastyczna woskowa opowieść o relacjach termicznych. Forma jest osobistym, kodowanym termosem twórcy. To lęk twórcy przed zlodowaceniem. „**(OD)NOWA**” (2021), to następna z opowieści artystki, tym razem to postpandemiczna refleksja dotycząca kondycji ludzkiego bytu. Powstają abstrakcyjne portrety, wizerunki człowieka wielowarstwowego, rodzącego się i umierającego wciąż na nowo.

„**Intermedium**” (2023) Jest kolejną jej pracą na drodze twórczej, gdzie mamy do czynienia z iluzją. To jedna z gier twórczych w jej pracach rzeźbiarskich, gdzie poddaje testom prawdę materiałową obiektu. To odważne wręcz pomnikowe założenie, architektoniczne zestawienie bryły z płaszczyzną.

Twórczyni wyraźnie traktuje te działania jako formę przekroczenia granic artystycznych a w tym twórczego wyzwolenia.

Praca teoretyczna

Wrażliwość na struktury, rysunek i formę przenosi się również w przestrzeń słowa.

Praca doktorska pt. „Przestrzeń Gestu” wg. spisu treści składa się z następujących rozdziałów: WSTĘP, GEST, PRZESTRZEŃ, MATERIA, AZYL, (AUTO)PORTRET, GLINA, NAPIĘCIE, KAMIEN, PODSUMOWANIE, STRESZCZENIE, BIBLIOGRAFIA, DOKUMENTACJA PRACY, PROCES POWSTAWANIA PRACY. Praca podzielona jest na krótkie rozdziały na 36 stronach, w których stara się wyjaśnić hasła służące interpretacji jej projektu, całość części teoretycznej kończy pokazną bibliografią. Rozważania pracy teoretycznej rozpoczyna cytowaną sentencją o istocie siły sztuki z tekstu Marii Poprzęckiej, następnie w sposób bardzo komunikatywny wprowadza nas w swoje przemyślenia, dzieląc się inspiracjami i odkryciami. Wśród wielu ważnych rozważań w poszczególnych rozdziałach, autorka, definiując swoje działania artystyczne, dotyka i dokonuje szerokiej analizy pojęcia **Sztuki Gestu**. Traktuje gest jako środek wyrazu, według niej to synonim odwagi i decyzji, w swej istocie dający możliwość wyzwolenia.

W warstwie stosowanych środków, intermedium podaje jako gwarancję wolności tworzenia. **KAMIEN** - jest dla niej fundamentem rozważań. Większość form pani Marcjanny powstaje z fascynacji motywem i symboliką kamienia, często to on buduje narrację jej prac. **Glina** dla pani Marcjanny jest idealnym materiałem, medium do opowieści o człowieku. Glina ze swoją archetypicznością i biblijną konotacją jest dla rzeźbiarki punktem wyjścia, do ulubionego portretu w szczególności. To pierwotny, idealny materiał do pozostawienia w nim znaku, odcisnięcia siebie, pieczęci, wrodzonej i nabytej tożsamości. Dla artysty to atawistyczny materiał do utrwalenia emocji, odbicia, zatrzymania zjawisk ekspresji. Doktorantka podkreśla również wyjątkowość materiałową gliny przedstawiając jej właściwości wręcz terapeutyczne. Niewątpliwie zawartość pracy teoretycznej jest dowodem na jej analityczne, wrażliwe podejście do zaproponowanych tematów, docenia się jej komunikatywność. Obszar rozważań w temacie „**Przestrzeń gestu**” zamyka sentencją jakże zbliżoną w wyrazie do tytułu alegorycznego, postimpresjonistycznego obrazu Paula Gauguina - „**Skąd przychodzimy? Kim jesteśmy? Dokąd zmierzamy?**”. Marcjanna Wysocka

kończy słowami: „**znaczę śladem, tworzę, wątpię, jestem.**” W jej przypadku słowa bez znaków zapytania.

Ocena pracy artystycznej

Część artystyczna dysertacji Marcjanny Wysockiej zatytułowana „Przestrzeń gestu” nie jest rewolucją w jej drodze artystycznej, to czytelna, konsekwentna droga rozwoju. Jej wrażliwość nie potrzebuje rewolucyjnych rozwiązań, jest jak precyzyjny instrument optyczny sfokusowany na otaczających zjawiskach, obrazach. Twórczość jej postrzegana może być jak praca klasycznego fotografika przebywającego w autorskiej ciemni, który po sesji fotograficznej w plenerze wywołuje i odbija powidoki, korzystając z wewnętrznych fotoreceptorów. Łączy różne materiały, stylistyki dokonuje cudów scalania, zmalowując różne światy. Można w tym przypadku śmiało w opisie prac zamieścić tekst: technika własna.

Prace doktorantki mimo pierwszego abstrakcyjnego w wyrazie odbioru, mają w sobie ludzkie DNA, punktem wyjścia jest zawsze człowiek, idąc dalej, doszczegółowiając - jego portret. Doktorantka w symbolicznej przestrzeni snuje opowieść o człowieku.

Jak zauważa jej promotor praca „Przestrzeń Gestu” jest „*znaczącym podsumowaniem*” jej dotychczasowych poszukiwań, konkluzja ta wynika z doświadczeń długoletniej ich współpracy. Z ciekawej dołączonej relacji ilustrującej proces powstawania pracy, widzimy jak rzeźbiarka wyrwa z ziemi i ziemi pokaźny artefakt za pomocą ciężkiego sprzętu, jest jak fanatyczny eksplorator z serialu naukowo-historycznego Adama Sikorskiego „Było nie minęło”. W tym przypadku nasza eksploatorka działa bez koniecznych pozwoleń, za to z przesłaniem totalnej wolności twórczej. Wydobyty przedmiot oprócz rdzawej, naturalnej patyny, posiada wyciśnięty, przestrzenny ślad czasu. Metalowa, o pokaźnych gabarytach blacha (180 cm x 380 cm) poddawana obróbce czasowej z całą jego brutalnością, inspiruje eksploatorkę. Odkrywczyni szuka warstw interpretacyjnych, pragnie rozpoznać „wykopany” artefakt, wgryza się w jego naturalną patynę malarskimi zabiegami, domalowywuje dalszą historię, równocześnie w kompozycji, rzeźbiarskim gestem dodania bryły w kształcie kamiennej głowy - uzyskuje trzeci wymiar. Jest jak archeolog który swoją wiedzą i doświadczeniem ożywia artefakty. Pierwsze skojarzenie interpretacyjne pracy to obraz spontanicznego przyciśnięcia dużej, fruującej płachty materiału, może kartki papieru?, nierozpoznanym do końca ciężarkiem, może kamieniem. Symbolicznie ujmując to próba zatrzymania, uziemienia fruujących emocji. Na myśl przychodzi instalacja **Maurizia Cattelana** - "La Nona Ora" (czyli "Dziewiąta Godzina", podana w ewangelii godzina śmierci Chrystusa) która powstała w 1999 roku, w Polsce było o niej głośno w 2000 roku, kiedy wystawiono ją w Zachęcie. Rzeźba przedstawiająca Papieża Jana Pawła II przygniecionego meteorytem, wpisuje się w zupełnie inną grę w sztuce niż nasza bohaterka, jedyną zbieżność tych kompozycji form to zabieg przyciśnięcia jednej przez drugą. Pani Marcjanna nie epatuje skandalem, jest daleka od tych form zachowań w biznesie sztuki. Posiłkuje się wrażliwością obserwacji, porusza się w świecie poetyki, traktuje stalową płaszczyznę niczym zagruntowane i w części namalowane rdzą płótno, w towarzyszącej stykowo formie bryły nieoczywistego pochodzenia, pojawia się oczywiście portret. Pojęcie motywu portretu i jego eksploracji w jej twórczości jest szeroko i wyczerpująco opisywane w dysertacji. Idąc śladem towarzyszących artystce wątpliwości w trakcie tworzenia a wyprzedzając czasowo obowiązkiem recenzenta - zadania pytania w czasie obrony, (oczywiście

cierpliwie czekając na odpowiedź), pytam: czy dopuszcza pani redukcję portretu na rzecz całkowitej abstrakcji bryły w pracy doktorskiej?

Konkluzja

Twórczość doktorantki jest wynikiem rozumienia swojego trwania, wspomnień i znaczeń do których się odwołuje. A odwołuje się do głęboko humanistycznego przekazu, aby twórczym gestem refleksyjnego plastycznego znaku, świadomie zgłębiać przestrzeń danego nam życia jako głęboką troskę o prawdę i o rzeczywistość. Intuicyjnie buduje tajemnicę interpretacyjną obiektów, jest otwarta na przypadek, który może prowokować do odkrywania nowych dla autorki przestrzeni. Pielęgnowany klasyczny warsztat rzeźbiarski doktorantki z istotnymi elementami autorskiego nowatorstwa technologicznego, wrażliwość na podejmowane tematy oraz duża świadomość kulturowa przejawiająca się w zaprezentowanej pracy teoretycznej dzieła doktorskiego jak i Jej całego - plastycznego świata, tworzą bardzo spójny przekaz, który daje panoramę stanu umysłu i siły wyborów autorki. Wyjątkowa wrażliwość i pasja poznania doktorantki powoduje, że dociera Ona do rejonów swojej i naszej witalnej i analitycznej podświadomości i jest to dla mnie wartość, która tworzy bardzo znaczący aspekt badawczy doktoratu. Twórczość artystyczna Marcjanny Wysockiej cechuje dojrzałość intelektualna i artystyczna, jak i głębokie zaangażowanie w realizowane zagadnienia i tematy. Zarówno praca pisemna, jak i dzieło artystyczne stanowią interesującą, dopełniającą się całość o wysokim stopniu profesjonalizmu.

Mając na uwadze obszerny, dotychczasowy dorobek artystyczny i intelektualny doktorantki ze wskazaniem na „Przestrzeń gestu” dzieła przewodowego, oraz determinację twórczą stwierdzam iż przedstawiona rozprawa doktorska spełnia warunki określone w art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U z 2023 r. poz. 742), wnioskuje do Rady Naukowej Instytutu Sztuk Plastycznych Wydział Sztuki i Nauk o Edukacji w Cieszynie Uniwersytet Śląski w Katowicach o przyznanie mgr Marcjannie Wysockiej kwalifikacji doktorskich w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie sztuki plastyczne i konserwacja dzieł sztuki.

prof. dr hab. Mariusz Białecki